

Невяна Ризова

КЪМ ПРОБЛЕМА ЗА ТЪЛКУВАТЕЛНИЯ МЕТОД

В „БЛАГОВЕСТИЕ НА ХРИСТИЯНСКАТА СЛАВА В АПОКА-
ЛИПСИСА“ ОТ Н. Н. ГЛУБОКОВСКИ

Abstract: Nevjana Rizova, *To the Problem of the Interpretative Method in “Gospel of Christian Glory in the Apocalypse” by N. N. Glubokovsky*

The author provides a brief overview of Glubokovsky’s work *Gospel of Christian Glory in the Apocalypse*, focusing specifically on Glubokovsky’s exegetical approach to interpreting the Revelation of St. John.

Keywords: *Apocalypse, Biblical Exegesis, Revelation of John, Biblical Studies, New Testament Studies*

Трудът на проф. Глубоковски „Благовестие на християнската слава в Апокалипсиса“ е част от трилогия, включваща още „Благовестие християнскої свободы в Послании св. ап. Павла к Галатам“, издадена в сбит обзор през 1902 г. в Санкт Петербург, а през 1935 г. и в София, и „Благовестие християнскої святости в Послании св. ап. Павла к Евреям“, чийто ръкопис с обем 3000 страници все още не е издаден.

От записа на последната страница става ясно, че ръкописът на „Благовестие на християнската слава в Апокалипсиса“ е „прегледан и завършен окончателно на 2 януари 1936 г., четвъртък, 12 ч. 40 мин. в София“¹. Трудът представлява цикъл от лекции, посветени на разбора на Апокалипсиса на св. Иоан Богослов и е издаден в сбит обзор в Джорданвил през 1966 г. Електронният вариант е

¹ Глубоковски, Н. Благовестие християнскої славы в апокалипсисе св. апостола Иоанна Богослова. Статы обзор. Електронен вариант, М., 2005, с. 5.

изготвен през 2005 г. от Издателството на Катедрата по библеистика при МДА и Фонд „Серафим“.

В *post scriptum*² на края на своя труд проф. Глубоковски споделя, че принципно го е замислил още в началото на 20 век, когато постепенно се определя задачата екзегетически да представи Христовото благовестие в три аспекта, като: (1) Благовестие на християнската свобода; (2) Благовестие на християнската святост и (3) Благовестие на християнската слава. Той старателно събира и систематически изучава съответстващата литература, но признава, че Апокалипсисът предизвиква у него някакъв мистичен страх да поглежда във вечността, към което нашата Църква не е призовала, като не е благословила книга Откровение за богослужерна употреба.

Книгата се състои от две основни части – въводителни бележки в 7 параграфа и екзегетически обзор в три части плюс епилог, общо заключение и пост скриптум.

Във въводителната част проф. Глубоковски изтъква, че от появяването си до днес Апокалипсисът остава загадка, изпълнена с тайни и множество пророчества. Тайнозрителят е видял показаното, и ако не ни го разкрива, то е защото и на самия него само му е било „показано“, като тук не трябва да се говори за скриване или премълчаване, а трябва да се приеме, че по природата си тези тайни са такива, че нищо повече не може да се покаже и да се разясни по-точно. Това не е нещо скрито или тайно, а засега е недостъпно за нашето виждане.

Първият и главен извод, който прави проф. Глубоковски е, че авторът не иска подробното разкриване и общопонятното изтъкуване, а само повдига завесата, наблюдава и отбелязва впечатленията си, но не ги коментира, като по този начин ни предоставя възможността да съзерцаваме, а не рационално да разбираме посредством авторски описания и поучения. Оттук той извежда и методологичния принцип, че не трябва да търсим в Апокалипсиса това, което го няма и няма отношение с автора³.

² Пак там, с. 229.

³ Пак там, с. 18.

По-нататък авторът заключава, че за съжаление научната мисъл е вървяла в точно обратната посока, стараяйки се да внесе светлината на яркото познание в гадателните видения на нашето замъглено зрение, като най-привлекателни са „историческите“ теории, които прилагат апокалиптичните видения и образи към историческите събития и лица и блестят със своята фактическа конкретност, като предполагат в Апокалипсиса строг „хронологичен порядък“. Това се отнася и до опитите да се види в Апокалипсиса живо отражение на първоначалната съдба на Църквата през апостолския век и прозрението на окончателното просияване на Христовата светлина в тържествуващото християнство. Глубоковски посочва, че това се намира и у най-новите изпълнители на историческия тълкувателен метод, за които съдържанието на Апокалипсиса е отразената в него съвременна история.

Същото според него се отнася и за есхатологичните тълкувания. Като причина за това професорът посочва „научния догмат“, че Апокалипсисът трябва да е не по-малко разбираем от новозаветните писания. По-нататък Глубоковски продължава с критиката към експериментите на най-новата за онова време екзегетика, като заключава, че нейният неизбежен резултат е „безбрежният произвол на безграничния субективизъм“ (стр. 21).

Сред най-остро разкритикуваните е проф. Г. Гункел, чието произведение Глубоковски определя като най-радикалното, произвеждащо специални съпоставки с вавилонските религиозно-географични митове за 12 гл. на апокалипсиса⁴.

Според Глубоковски у св. Йоан Богослов всичко е есхатологично-апокалиптично и затова не е напълно постижимо за разума и понякога даже ни се струва странно. Самата природа на обсъждания предмет и опитите за неговото изучаване трябва да ни служат като екзегетически принцип. Реалната нагледност ни убеждава в реалното възпроизвеждане на неведоми за нас неща и поражда жива вяра в тях. Сега ние вървим по „скръбен и стръмен тъмен път, където пред нас зее само мрачната пустота на гроба...“, но ние сме уверени, че като се ръководим от сиянието на вярата

⁴ Пак там, с. 23 сл.

несъмнено ще достигнем обителите, в които пламти животворящата Светлина завинаги⁵.

Според Глобуковски фокусът на Апокалипсиса е вярата, която изпъква като основен изграждащ християнски принцип още в началото на книгата в седемте послания. Вярата, която благодатно съединява хората с Христос, непременно трябва да се изразява в пламенна любов и преданост към Спасителя. Тя трябва да се съхранява в първоначалната си чистота и възвишеност до края на живота, дори за нея да трябва да се носи кръста на изповедничеството или мъченичеството. Любовта, изпълнена с вяра, ни свързва органично с Христос и ще ни заведе в Царството Божие. Глобуковски изтъква, че от тази гледна точка Апокалипсисът е венецът на Новия Завет, освещаващ цялото богооткровено промишление. В тази книга са дадени двата плана – от една страна небесната бран за чистата истина на пребиваването с Бога, а от друга – земната борба заради любовта към Бога.

Очевидно е, че християнският живот е свързан с много трудности и препятствия – нужна е жестока борба, но победителите ще получат заслужен дар. Всеки вярващ, който е съхранил своята чиста любов трябва да се стреми към блажен край и да призовава с цялата Църква: Ела, Господи Исусе!

⁵ Пак там, с. 32.